בעזהשי"ת

ולאמטויי לנא מטוב נהורך

מטוב נהורא

יו"ל ע"י איחוד חסידי שענדישוב | בנשיאות כ"ק מרן אדומו"ר שליט"א

דברי תורה, מאמרים, פתגמים, גנוזות, וענינים, באור החסידות ממעיין רבוה"ק

כולם ישבעו ויתענגו מטו"ב

מה טוב היום ומה נכבד הזמן, בהתגלות נהורא חדתא, קנקן חדש מלא ישן, ליקוטים יקרים דברי תורה וחסידות, מעוטר בדברי קודש הנהגות סיפורים וענינים, ממעין רבותינו הקדושים נבג"מ, ובמשנת המלך מאן מלכא רבנן עט"ר כ"ק מרן אדומו"ר שליט"א, אשר משפיע עלינו מהודו ומאיר לנו הדרך שיבור לו האדם לעבוד עבודת ה'.

בעמדינו לפני זמן גדול ונורא, אשר בו נכנסו ישראל להיות סגולת כל העמים, ממלכת כהנים וגוי קדוש, ראינו לנכון ללקוט בשושנים להשקות העדרים הצמאים לדבר ה' מן הבא"ר מים חיים, באר שחפרוה שרי אלפים מאורי אור, בראש וראשון מרן הקדוש אור שבעת הימים הבעש"ט זי"ע, ואחריו צדיקים הקדושים מוסדי דור ודור, אשר נמשך על ידי רבותינו הקדושים גזע תפארת, לעורר את לבבינו ולהכין את עצמינו לקראת ליל התקדש חג פסח, ולהאיר את נפשותינו להאור המופלא אשר נתגלה בימים האלו.

ומהראוי להקדים סיפור נפלא מה שסיפר האי סב"ק כ"ק מרן רביה"ק מהר"א משענדישוב זי"ע, בשם הרה"ק בעל דברי חיים מצאנז זי"ע, באחד מן הפעמים שביקר בהיכל קדשו, ונסובב השיחה אודות זהירות בפסח ממשהו חמץ, והרה"ק מגארליץ זי"ע שהי' נוכח שם, הגיב ואמר שאיזה רבי אמר להרה"ק משענדישוב, שאין צריכין ליזהר בחומרות כל כך, כי העיקר היא העבודה, כי חמץ רומז על היצר הרע. כששמע הרה"ק מצאנז דברים אלו, נתרגז מאד ורתח בריתחא דאורייתא והתחיל לדפוק על השולחן וצוח, היינטיגע רב'ס, חמץ מיינט מען דעם יצה"ר![א] - אינו כן רק חמץ הוא חמץ!, חמץ מיינט מען פשוטו כמשמעו אן חכמות.

וסיפר הרה"ק מצאנז, מיר האבען בקבלה, שאצל רבינו סעדיה גאון כשהלכו לחפור הבאריקעס לפסח, לקחו גוי ורחצו אותו מראשו ועד רגליו, והלבישו אותו בגדים חדשים, והנעילו אותו מגפיים חדשים, ונתנו בידו כלי חדשה לחפור הבאריקעס, וככה חפרו את הבאריקעס לפסח. והמשיך הרה"ק מצאנז, אך מה, שענדישובער רב אספר לכם מעשה, מלך צוה לעבדיו שיעשו לו כלי עץ, הבר דעת עשה כלי נאה, אבל אכרי הפשוט הביא כף של עץ, מצות המלך קיים, אבל איזה פנים יש, שנכנסים למלך עם כף עץ פשוט, העיקר הוא הכנה למצוה עכל"ק.

וזאת למודעי כי מפאת קוצר הזמן וגודל היגיעה לא זכינו לראות הגליון בשלימותו, וכבר אמר נעים זמירות ישראל שגיאות מי יבין, על כן נקוה לה' ליהנות בזה מעט הכמות דורשי ומבקשי ה' חסידים ואנשי מעשה, ובגליון הבא בעז"ה נמשיך ביתר שאת וביתר עוז בתוספות מרובה של כמה מדורים נוספים בהלכה ואגדה חסידות ומנהגי קודש מבאר רבותינו. ויה"ר שעל ידי עשיית הכנה כראוי, נזכה בקרוב לאכול שם מן הזבחים ומן הפסחים בביאת משיח צדקנו ומלכינו בראשינו במהרה בימינו אמן.

[א] ענין זה מובא בספרי קודש (נמצא בזוה"ק שמות מ' ע"ב ובספרי קדמונים ובספרי חסידות האריכו בזה), ובדברי קודש בעת רעוא דרעוין פ' תזריע תשע"ו העעל"ט הזכיר כ"ק מרן אדומו"ר שליט"א הסיפור הנ"ל, והאריך לבאר דברי הגה"ק מצאנז זצוק"ל דאין המקרא יוצא מידי פשוטו, על אף שטמון בה דברים נשגבים.

בתוכני נהורא

נהורא קדישא.....ב
מרן רביה"ק מראפשיץ זי"ע

נהורא דמלכא.....ד
כ"ק מרן אדומו"ר שליט"א

פניני נהורא.....ז
פנינים יקרים לחג המצות

לרגל הילולא קדישא השבעים וחמש של מרן רביה"ק מהר"ט זי"ע

בוצינא דנהורא.....י
מרן רביה"ק מהר"ט זי"ע

גנזי נהורא.....י"ד
מכתב קודש לחג הפסח

אור הרגל.....ט"ו
עניני חג הפסח

מכירת חמץ.....כ"ב
העתק שטר מכירת חמץ מאת הסב"ק מרן מהר"א זי"ע

מלתא בטעמא....כ"ג
טעמים למנהגי קודש

נהורא קדישא

אמרי קודש מאת רביה"ק מראפשיץ זי"ע

מתוך ספרו הק' זרע קודש, וקצת ביאור בדבריו הקדושים

קדש ורחץ כו'. הנה ענין יציאת מצרים הי' כדוגמת בריאת העולם, כי בכאן נתגלה תכלית כוונת הבריאה, בשביל ישראל שעל ידם יתגלה כבוד מלכותו יתברך. וזהו שאמרו ז"ל (בר"ר ח,ז) שנמלך הקב"ה בנשמתן של צדיקים פירוש שעלה לפניו יתברך התענוג והשעשועים שיקבל יתברך מעם קרובו, ובשביל תענוג זה ונחת רוח שיהי' מעבודת הצדיקים ברא העולם. ולכן כמו שהי' בבריאת העולם קטרוג על הבריאה, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (שם) שהללו אומרים אל יברא כו', וגבר חסדו ונצח את המלאכים שאמרו אל יברא, ובראו בשביל התענוג כנ"ל.

כפי זה מצינו שאמרו חכמינו ז"ל (שמו"ר כא, ז) שהי' מלאכים שקטרגו על יציאת מצרים ואמרו הללו עובדי עבודה זרה והללו כו', וגבר חסדו יתברך ועשה לנו ניסים, כי אז שהי' התגלות כוונת הבריאה כנ"ל היו כבר צדיקים מוכנים לעובדו יתברך כמו שכתוב (שמות ג, יב) בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלקים על ההר הזה, ובמדרש (שמו"ר טו, א) אמרו ז"ל על הפסוק (שה"ש ב, יב) הנצנים נראו בארץ שקאי על הצדיקים, כי אז כבר נראו הצדיקים שהי' ברצון הקדום שבשבילם יברא העולם.

וכל ענין בריאת העולם ויציאת מצרים הי' הכל במחשבה הקדומה כשעלה ברצונו הפשוט לבראותו, ונשתלשל זה הרצון העליון דרך השתלשלות ומדריגות עד שבא הכל מהעלם אל הגילוי.

ולכך רמז לנו בעל מסדר ההגדה רמזים על זאת המחשבה כשעלה ברצונו הפשוט לברוא העולם, איך הי' הבריאה שגבר חסדו על המניעות ומקטריגים, וברא בחסדו להטיב לנבראיו, שיכירו כבוד גדולתו ויפרסמו כבוד מלכותו, והם ישראל שעלה במחשבה, ומרמז בסימן זה גם כן סדר הבריאה שהי' כך כשיצא מההעלם אל הגילוי.

וזהו שאומרים קדש, כי יש מדה שנקראת קודש ומדה שנקראת קדוש, כי קדוש מורה התגלות, שהלשון על מי שנגלה וידוע לנו זה הוא קדוש, כמו שכתוב באלישע הנביא איש אלקים קדוש הוא עובר עלינו (מ"ב ד, ט), נמצא שקאי על איז זה הידוע שהוא קדוש, וכן במדות העליונות מורה מדה שנקראת

הקדמות וביאורים אלו נערכו בכדי להקל על הלומד, להרחיב הדיבור עפ"י המתבאר מדבריו הקדושים כפי הבנת העורכים, ובוודאי יש בדבריו הקדושים מקום גדול לעיין ולהרחיב הדברים בכמה אופנים, כל אחד כפי השגתו, ובזה באנו רק להעיר ולהשים לב להמעיין.

בהרבה מקומות בספרו הקדוש של מרן זי"ע האריך הרבה בביאור ענין יציאת מצרים, ואשר כל הענינים שהי' שם הכל הי' כדוגמת בריאת העולם. ובמאמר הזה האריך לפרט כמה פרטים ממה שהי' אצל יציאת מצרים, לבאר האיך היתה הענין ההוא בעת שנברא העולם,

קדוש על התגלות, אבל תיבת קודש לא קאי על הידוע רק הוא שם דבר של הקדושה. ולכן התחיל בעל מסדר ההגדה בתיבת קדש רומז על עצם הקדושה ומקור הבריאה, שמשם התחילה הבריאה להשתלשל, והוא החמה העליונה שנקראת ראשית, כמו שנאמר (תהלים קיא, י) ראשית חכמה, וכמו שנאמר (שם קד, כד) כולם בחכמה עשית.

והנה מתחילת הבריאה הי' העולם מים במים (בר"ר ה, ב), ואמר השי"ת יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים (בראשית א, ו), והיו מים עליונים ומים תחתונים, ובראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ (שם א), אבל לא הי' עדיין התגלות בשלימות, כמו שאמר אחר כך (שם ט) יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד ותראה היבשה, לשון ותראה משמע שכבר היתה נבראת אבל לא היתה נראית, ואחר שהי' התגלות הארץ אמר השי"ת (שם יא) תדשא הארץ דשא כו'. והנה אמרו חכמינו ז"ל (תיקו"ז דף פ.) שמים תחתונים היו בוכים אנן בעינן למהוי קדם ורפש בהון ית"ש.

ועל זה רמז לנו כאן אלו הסימנים, אחר קדש הסידור ורחץ, מורה ענין מים עליונים ומים תחתונים כשאמר ית"ש יהי רקיע כנ"ל, כי כשרוחצים יש מים עליונים בכל העליון ואחר כך מים תחתונים בכלי שרוחצים לתוכו, ואחר כך כרפס לרמוז למה שאמר הכתוב (שם א, יב) ותוצא הארץ דשא כו', ואחר כך יחץ, לרמוז למה שחצה השי"ת ועשה גבול ורפש במים התחתונים וחצה בינם למים העליונים, וכל זה עשה השי"ת בשביל התענוג שיקבל השי"ת מעם קרובו כנ"ל, וזהו התענוג הי' ביציאת מצרים שהיו מוכנים לקבל התורה כנ"ל, ועל זה רומז מגיד, לספר ביציאת מצרים בפסוקי התורה ובקיום המצוות.

והנה בדבריו הקדושים כאן הזכיר אשר בעת בריאת העולם הי' קטרוג על הבריאה וכביכול המלאכים רצו למנוע אותו ית"ש שלא יברא את העולם הגשמי ואת האדם אשר עלי', אבל נצחם השי"ת כי כן עלה ברצונו הפשוט אשר הוא למעלה מכל השגה שיהי' לו תענוג ע"י שיהי' עם בני ישראל בעולם אשר ימליכו את הקב"ה עליהם דוקא בעולם הגשמי הזה.

והנה התכלית בבריאת העולם הי' אשר בעולם הזה יכירו הכל כח מלכותו, אך בחטא אדם הראשון נתקלקל זה, והי' שבירת הכלים כידוע, ומאז צריכים לתקן את הקלקול שנעשה אז ולהחזיר הדבר לתכליתו, כמו שעלה במחשבתו ית"ש בבריאת העולם שיהי' עם בני ישראל אשר יפרסמו כבוד מלכותו.

והנה התכלית הזה שהכלל ישראל יקבלו ויפרסמו מלכותו ית"ש בעולם הזה נתקיים ויצא לפועל בעת שיצאו ישראל ממצרים. כי עד אז הי' הדבר בהעלם, מפני שהיו ישראל במצרים כתינוק במעי אמו כמבואר בחז"ל אשר לא הי' להם מציאות עצמיות, והמציאות של כלל ישראל יצא לפועל בעת יציאתם ממצרים, שאז נעשו לעם אחד, המיחדים שמו בארץ.

ובזה מבואר היטב אשר המציאות שהי' בעת יציאת מצרים הי' ממש אותו מציאות של בריאת העולם, כי כוונת הבריאה היתה להוציא המחשבה קדומה מכח אל הפועל, אך למעשה לא נתקיים זה עד עת יציאת מצרים.

ולכן מובן שכל מה שנעשה בעת שיצא הדבר מכח אל הפועל בשעת הבריאה, כסדר הזה כן הי' בעת שיצא מהעלם אל הגילוי בעת יציאת מצרים, וכל הסדר ששייך בזה שייך בזה. כן יש להקדים בדרך אפשר להבין קצת דברי קדשו....

ומיהו להבין גוף הדבר מה הוא סדר הענינים שצריך להיות בעת שיצא דבר זה מכח אל הפועל, ולהבין הענין מה שנעשה אז בעת הבריאה ובעת יציאת מצרים, אין כאן מקומו להאריך בזה כאן, כי הוא ענין רחבה ועמוקה ומתבאר מתוך דבריו הקדושים פעמים רבות ובכמה אנפין, ומתבאר מעצמו מתוך העיון בדבריו במקומות אלו.

ולשלימות הדבר נציין לכמה מקומות בזרע קודש אשר מבואר שם מענינים הנ"ל, ע' במאמרים לחג הפסח על ההגדה ד"ה ה' ילחם לכם ואתם תחרישון, וע"ע בד"ה גם ענין ארבע כוסות, ובפ' בשלח ד"ה והמים להם חומה מימינם ומשמאלם, ובד"ה אז ישיר כו' ויאמרו לאמר אשירה כו', וע' גם במאמרים לפסח בד"ה ואעבור עליך וארחך מתבוסס בדמיך וכו', ובד"ה או הנסה אלקים לבוא לקחת לו גוי, ובד"ה עוד על הפסוק שרשי פתוח עלי מים, וע"ע בזרע קודש פ' בראשית ד"ה א"י ונקדים פירוש המדרש.

נהורא דמלכא

דברי קודש ליקוטים ופנינים
מאת כ"ק מרן אדומו"ר שליט"א*

למען תספר באזני בנך ובן בנך את אשר התעללתי במצרים וגו'.

ובתרגום פירוש ית נסין דעבדית, ובלקוטי מהרצ"א מהרה"ק בעל בני יששכר זי"ע ביאור דדייק התרגום לשון אשר התעללתי מלשון חז"ל בעליל לשון גלוי, שהניסים נראו בגלוי, ולזה דייק הקרא שהניסים היו ניסים גלוים כי אם הנס מלובש בטבע אז אינו ידוע לכל כי מאת ה' היתה זאת, משא"כ כשנגלה כבוד ה', ורואים כל אפסי ארץ ישועת אלקינו שלא כטבע, נגלה לעין כל כי יד ה' עשתה זאת, עד כאן תוכן דבה"ק.

ויש להוסיף שזה הפירוש מה דכתיב למען תספר באזני בנך ובן בנך, תספר הוא מלשון ספיר ויהלום לשון ספירה ובהירות וכמובא בספרים הקדושים ועי' בזרע קודש, ובאמת זה הבטחה ומציאות שהבורא מעיד ומבטיח שעל ידי סיפור יציאת מצרים יבוא ויגיע לאמונה, ולא רק לבנים רק המספר גם כן יאמין וכדכתיב וידעתם פירוש אתם בעצמכם, וכמו שפירשו בספרים הקדושים ועי' בזרע קודש בפרשת יתרו בארוכה בענין זה, אבל עוד יש בזה שלא רק שמביא אמונה כפשוטו רק זאת ועוד שמביא בהירות באמונה כשמספרים סיפור יציאת מצרים דייקא ונסים שהם בבחינת יציאת מצרים שהם נסים גלוים שבכחם להביא בהירות באמונה כי רואים בעליל שהבורא עולם הוא מנהיג העולם כולו, ולזה אמר הכתוב שבכדי שהאמונה יהי' בהיר וברור אצל הילדים על ידי הסיפור, צריך מקודם שהאב בעצמו יאמין, וזה על דרך מה דכתיב האמנתי כי אדבר, ופירשו בספרים הקדושים שבאמונה מותר וצריך לדבר אף שאינו עדיין במדריגה זו, כי על ידי הסיפור והדיבור יבוא להאמין באמת, וממילא לזה צריך האב לספר הנסים הנגלים מיציאת מצרים בחינת נסים בעליל כנ"ל, שמזה מוכח שהקב"ה מנהיג העולם אף בתוך הטבעיים, אבל צריך תנאי קודם למעשה שהאב לכל הפחות לא יהי' לץ ויאמין במה שאומר לבנו ובן בנו, וכמו שאמר הרה"ק הרבי רבי מענדלי מרומנוב זי"ע שאם פרעה הי' לץ לא הי' עוזר לו העשר מכות, ולזה לא נחם אלקים את העם דרך פלשתים כי הפלשתים הם קליפה דליצנות וכמבואר בגמ' עבו"ז, ואי' בליקוטי תורה להרה"ק הרב בעל התניא שפלשתים מלשון מבוי מפולש, שראשו פתוח לכל הצדדים ובכל דבר חושב עצמו לחכם ואינו מאמין, (וכנודע שכהיום קוראים למאמין באמת, מצומצם, פי' שראשו אינו פתוח, וכנ"ל זה קליפה דלצנות קליפת פלשתים והבן), ולזה אמר הכתוב שכדי שיתבהר אצל בנו ובן בנו צריך תנאי קודם, וידעתם פירוש שהאב בעצמו ידע שאני ה' והבן.

מתוך גליון ליקוטי דברי קודש
פ' בא תשע"ב לפ"ק

* דברי קודש האלו נעתקו מרשימות שנכתבו אז מפי השמיעה ותודה רבה לאלו שהמציאו אותם לידינו ותשוח"ח להם

רשע מה הוא אומר מה העבודה הזא"ת לכם וכו' בעבור זה עשה ה' ל"י וכו'.

אי' בשם המגיד הק' ממעזריטש זי"ע עה"פ זאת חקת התורה, זאת מרמז על הנהגת התורה והנהגת הטבע, ז' מרמז על ז' ימי הבנין שזה בחי' הטבע שהבורא ב"ה ברא העולם שיתנהג בטבע, ואל"ף ותי"ו מרמז להנהגת התורה שהוא מאלף עד תיו, שבכח כל אחד מישראל להתנהג ולהתקשר בהנהגת התורה ולהתעלות למעלה מן הטבע, וזה פי' זאת חקת התורה, עיי"ש. והנה "לי" מרמז להתקשרות ישראל להבורא ב"ה בבחי' קידושין שמרומז בתיבת לי כמובן הרי את מקודשת לי, וכמבואר בזרע קודש ובשאר ספרי קודש בפסוק עמי ישראל לי, ול"י גימט' מ"ם, רומז למ' יום שניתנה בו תורה, ורומז למ"ם סתומה שמרמז להקשר של כלל ישראל עם הבורא העולם שמסוגרים יחד בלי שום פירצה, ועוד כמה ענינים כמבואר בספה"ק.

ולזה שואל הרשע מה העבודה הזא"ת לכם, מה זה שאתם חושבים שיש לכם קשר פנימי עם הבורא עולם, ולזה לא הי' נגאל כי זה הי' כח הגאולה כי בחי' זו נתגלה ביציאת מצרים בחי' בעבור זה עשה ה' לי, שהבורא עולם לקח הכלל ישראל ככלה הנכנסת לחופה כביכול ככתוב בהוציאך את העם ממצרים וגו' כי דוקא לקיים בחי' זו יצאו ממצרים, כי ע"י התורה הקדושה יש להכלל [ישראל] קשר פנימי עם הבורא עולם, ורק לכלל ישראל ניתן כח זו של כח התורה, כי בני בכורי ישראל דייקא, כמבואר בתניא איך בחי' הבן נמשך ממח האב כביכול, ובראשית בשביל ישראל דייקא בשביל התורה דייקא נברא העולם, והבן.

ליל חג הפסח שנת תש"ע לפ"ק
- באמצע אמירת הגדה

אלמלא שמרו ישראל שתי שבתות מיד הן נגאלין.

י"ל דהנה חוץ לארץ יש שני ימים טובים. דאי' בספה"ק שהקדושה של יום אחד בארץ ישראל נתפשט על שני ימים וממילא יו"ט שני של גליות נמשך בו קדושה שנמשך בארץ ישראל ביום א', והנה אי' בשם הרה"ק ר' מענדעלע מרמינוב זי"ע שמה דכתיב מועדיכם שנאה נפשי וגו' פרש חגיכם וגו' זה קאי רק על יום א' של יו"ט ולא על יו"ט שני של גליות, כי כשנאמרה נבואה זו נאמר לכלל ישראל בארץ ישרא-ל שחגגו רק יום א', משא"כ יו"ט שני לא נכלל בנבואה זו. והטעם כי כשישרא-ל חוגגין יו"ט שני של גליות נתעורר אהבת ה' עליהם.

וכתבו שלזה רצה אסתר שהמן יבוא ביום שני כי ביום ראשון חשבה שלא יגן זכות של יום א' דפסח כי בזמן שאין ישראל עושין רצונו של מקום נאמר פרש חגיכם ואין מגין עליהם זכות של יו"ט, משא"כ יום ב' יגן עליהם זכות של יו"ט שני.

והנה כשעושין מאהבה אז רוצים לחוג עוד ולהאריך בהחגיגה, משא"כ אם נחשב לעול ולמשא אז רוצים לגמור במהרה, ולזה כשישראל חוגגין שני ימים מראה שזה בחי' עצרת להם שרוצים לעצור עוד ולחגוג ולשמוח בהשי"ת, ולזה מגין עליהם זכות יו"ט דגליות, וזה דוקא בגלות ששם מתגלה אהבת ישראל להשי"ת שאף שאין שם גילו של עיני ה' אלקיך בה, וסובלים עול הגליותת ועכ"ז עושים רצונו של מקום שזה מראה על גודל אהבה ולכן כמים פנים אל פנים מתעורר רחמי וחסדי השי"ת עליהם מחמת גודל אהבת השי"ת עליהם.

וזה אילו שמרו ישראל שתי שבתות בחי' ממחרת השבת שקאי על יו"ט ולשון ושמרו מלשון ואביו שמר הדבר שע"י שמחכים

לשמוח בהשי"ת ושומרים כראוי שני ימים טובים ואין בורחין מהחג כתינוק הבורח מבית הספר, ונפשינו אוה לה' להיות שבתי בבית ה' כל ימי חיי, אז כשמגיע למדריגה בוודאי מיד נגאלין.

ובדרך פשטות י"ל כי בעת ביאת הגואל אז בוודאי יהי' זה כל תכליתנו להתענג על ה' וממילא כשישראל מראין שלזה תאבה נפשנו אז מראים שלישועת ה' אנו מקווים משא"כ אם ח"ו אין אנו בבחי' זו אז מראין חלילה שאין אנו רוצין ח"ו ישועת ה'.

ובדרך צחות י"ל שכשבאים לשבת קודש להסתופף בצלא דמהימנותא בחברים מקשיבים אצל חכמי הדור ונהנים מהשבת קודש ואין רוצין לברוח מיד בשקיעת החמה או לברוח מהבית מדרש קודם גמר התפילה רק חושבין מי יתן והי' לו עוד שבת כזה ובאים לעוד שבת קודש אז מראין בזה שנפשו מטוהרה, ונפשו חכתה לה' לראות בישועתן של ישראל שעיקר הישועה הוא ברוחניות שאז נוכל לעבדו בלב שלם בלתי שום מניות ולזה אילו שמרו ישראל שתי שבתות מיד הן נגאלין וכנ"ל, ודו"ק.

ימים אחרונים של יו"ט
- פסח שנת תשס"ז לפ"ק

ויקח משה את עצמות יוסף עמו.

דרשו חז"ל חכם לב יקח מצות. אמרו חז"ל הים ראה וינוס מה ראה וכו', והנה כח של כלל ישראל יש בהם מדעת קונם, הקב"ה נטע בהם חיי עולם, התחלת הנטיעה הי' ביציאת מצרים. כתיב ויפח באפיו נשמת רוח חיים, ואי' בזוה"ק מאן דנפח מתוכו נפח, וממילא נשמת ישראל הם בחי' חיים וקיימים, והאדם עץ השדה שיש בו חיות, עץ פרי עושה פרי, שפרה ורבה כמו המקור של האותיות, שע"י האותיות הקב"ה מחי' העולם והנשמות כי אותיות התורה הם חיים וקיימים כי הם חיינו, וכמבואר במנחם ציון להרה"ק מרימנוב זי"ע כי האותיות התורה הם חיים וקיימים עיי"ש, וכידוע שיש בזה כמה דרגות האיך יש באותיות התורה חיות, וצדיקים במיתתם נקראים חיים, בפרט יוסף הצדיק שהוא בחינת צדיק יסוד עולם בחינת איש חי, וכידוע מסוד מדתו שנקרא חי, וממילא בכוחו להשריש ולעשות פירות כיוצא בו, בבחי' עץ חיים, וממילא בטל כל הבריאה לגבי בחינתו.

ולזה כשראה ארונו של יוסף וינוס, כי זה סוד של כלל ישראל, שהם מיוחדים בבוראם, ואף שהם לא היו במדריגה עליונה עדיין, אבל הים ראה שזה המדריגה שמושרשים בו, וממילא בטל כח הטבע לגבייהו.

וממילא חכם לב יקח מצות. כי משה רבינו הבין בחכמת לבו שזה לבן של ישראל, מדריגה זו, ומשה רבינו המשיך בלבו בעוצם חכמתו מדה זו, עוד לפני שנתגלה לכלל ישראל.

וממילא בכל שנה ושנה מתעורר כוחות אלו הן בזמן יציאת מצרים בחג הפסח, והן בקריאת פרשת השבוע, ויש עדיפות בכח זה עכשיו באופן א' יותר ממה שהי' אז כי עכשיו יש לנו התוה"ק ודבוקים אנו בעץ חיים, ויכולין להמשיך כח זה כל אחד מישראל כפי כוחו, הן בזמן שנפתח המקור הראשון לאור זה, בשעת יציאת מצרים או קריעת ים סוף, או בפרשה שקורין פרשיות אלו, ע"י שקריאה מעורר הזמן.

ואולי לזה שייך לקרות פרשת בא בשלח יתרו א' אחר השני להמשיך השפעתם והארתם בתוך זמן קצר, כי על ידי כח התורה שייך לקבל התורה מחדש תיכף אחר קריעת ים סוף, ודו"ק.

שנת תשע"א לפ"ק

פניני נהורא

פנינים יקרים לכבוד חג המצות
מלוקט מספרי חסידות ומרבותינו הקדושים

את חג המצות תשמור שבעת ימים תאכל מצות כאשר צויתיך למועד חדש האביב כי בו יצאת ממצרים ולא יראו פני ריקם.

י"ל הלשון תשמור היה לכתוב את חג המצות שמור, ותשמור משמע כאלו ממילא תשמור, וכן כאשר צויתיך מיותר, וגם הלשון למועד חדש האביב הוי לי' למיכתב במועד, וגם לא יראו פני ריקם אינו ענין לזה, אך הנה אי' בשם האר"י ז"ל אם אדם נזהר כראוי בפסח הוא מובטח שלא יחטא כל השנה, בזה י"ל את חג המצות חשמור את התורה, ומפרש האיך זה, וקאמר שבעת ימים תאכל מצות על ידי זה מקיים כאשר צותיך כל התורה ועד איזה זמן הוא תועלת על זה קאמר למועד חודש האביב פי' עד הפסח הבא עלינו לטובה, ומפרש הטעם כי בו יצאת ממצרים פי' בחג המצות, וכיון שהועיל לצאת ממצרים ממ"ט שערי טומאה למ"ט שערי בינה, ע"כ גם בכל שנה הוא תועלת שלא לחטא, אך אעפ"כ צריך לראות לקיים כל המצות מעשיות כי לא די שלא יחטא, וזה אומרו לא יראו פני ריקס כי אם גם להתקדש.

זכרון זאת

ואילו קרע לנו את הים ולא העברנו בתוכו בחרבה דיינו.

שזה הי' חסד נוסף שהלך פסל מיכה בין מחנה ישראל ואף על פי כן עבר בים צרה, וזה נקרא בחרבה, וזה הי' במכוון שלכאורה איך שגו וטעו חכמי מצרים לעבור בים אחרי ישראל הלא ידעו כי ה' את ישראל ונלחם להם והוא עושה להם נסים ונפלאות ומדוע לא יראו לעבור במצולה פן יהמו יחמרו מימיו וירעשו עליהם, אלא ע"כ כיון שראו איצטגניני פרעה כי עבר בים צרה א"כ אמרו אין זה מדרך הנס מישועת ה' כי גם המסכה עברה, אלא דרך הטבע הוא שהמים ברח, לאיזה סיבה או רוח, והיו רודפין אחרי ישראל עד שנטבעו במצולות, ולכן זה שהעבירנו בתוכו בחרבה היתה סיבה לשקוע צרינו בתוכו, והי' זה חסד נוסף על קריעת ים סוף.

עבודת ישראל

כמה מעלות טובות למקום עלינו כו'.

לכאו' הוי לי' למימר ממקום עלינו, ועוד מה זה מעלות, וכנראה דהנה באמת

הקב"ה יש לו תענוג כשמשפיע טובות על עמו ישראל, דהיינו שמתפאר עצמו עם ישראל עמו, ומשפיע עליהם טובות. וזהו הרמז למקום עלינו כביכול שהקב"ה יש לו נחת רוח כשמשפיע טובות על ישראל זוהו הרמז מעלות, כי הקב"ה אין סוף רק לאהבת ישראל מצמצם עצמו בישראל ואז שייך בו כביכול מעלה, וזהו מעלות טובות כביכול כשמצמצם עצמו בישראל עמו.

קדושת לוי, חג הפסח

ואילו לא הוציא הקב"ה את אבותינו ממצרים הרי אנו ובנינו וכו' משועבדים היינו לפרעה במצרים.

לכאו' צריכין להבן הרי ראינו אצל אומות העולם שבא אחד ושחרר בני חם, ואילו הי' בא אחד והי' משחרר בני ישראל הרבה שנים אחרי זה ואנו ובנינו לא היינו משועבדים. אך י"ל קודם בפשטות דבני חם נשארו בטבעם טבע של עבדים ואצל להבדיל בני ישראל אם לא הי' הקב"ה גואלם היו משעובדים לפרעה בטבעם.

וי"ל עוד, דאצל בני חם הי' היכר והבדל בין עם ובין משעבדם בתואר מראיתם, משא"כ להבדיל אצל בני ישראל מעיד הכתוב גוי מקרב גוי וכדרשת חז"ל כעובר הנשמט מרחם אמו, וממילא הי' מעורבים בין המצרים ובטבע לא הי' שייך שיבא אחד ויגאלם (ואף שבוודאי גם זה ששוחררו בני חם הוא בהשגחה פרטית אבל אינו דומה כלל באלף אלפי הבדלות ומדריגות לגאולת ישראל במצרים).

ועוד י"ל, דבעל ההגדה מעיד שאילו הקב"ה לא הי' גואל את ישראל אז הינו משועבדים לפרעה במצרים עד היום הזה.

כ"ק מרן אדומו"ר שליט"א
- חג הפסח תש"ע לפ"ק

ולמען תספר באזני בנך.

היות כשהקב"ה ברחמיו עושה נס לישראל פעם אחת ונוקם להם מאויביהם אז נתעוררו הרחמים ומועיל אפילו לעתיד בכל דור כשישראל צריכין להנקם מאיזה שונא העומד עליהם להכבידם בעול שררה או מלך, אז הקב"ה עושה נקמה בו כיון שכבר נתעוררו אותן הרחמים בענין כזה, וזהו ולמען תספר כו' אשר התעללתי במצרים וכשתספרו זאת תעוררו אותם הרחמים וינקם לכם מאויביכם לבל יוכלו להיצר לכם כלל, והבן.

נועם אלימלך, בא

למה הרעתה לעם הזה וגו'.

...י"ל בכוונת משה למה הרעתה לעם הזה, העם הזה מה עשו לך, הלא מכירת יוסף אינו חטא כלל, ואי משום נאמו במה אדע, נדון בקו ידוע, תדע הרי ישמעאל ועשו, ואם כן לא מגיע על ישראל רק המחצה, וממילא אין צריכים לקושי השעבוד להשלים, ואם כן למה הרעתה לעם הזה, ואם תאמר מה איכפת לך, היינו על פי מה דאיתא בילקוט חדש ערך ישראל, שאלת המין, מדוע ישראל, שאומרים שהמה קרובים להקב"ה [בנים

למקום], ואינן אוכלין שקצים ורמשים, וסובלים יסורים ואינם בריאים, ועכו"ם אוכלים שקצים ורמשים, והמה בריאים וחזקים, ותירץ לו ר"א היא הנותנת, שאנחנו קרובים להקב"ה, ואנחנו סובלים יסורים, כמו הלב שהיא חשוב ועיקר מכל האיברים, וכשבא לאדם איזה כאב, פוגע תחלה בלב, מפני שהוא חשוב מכולם, כן אנחנו חשובים מכולם, וצריכים אנחנו להיות מזוכך יותר, ועל חטא קל באים יסורים עיי"ש:

ובזה יש לפרש הפסוק, רק אתכם ידעתי מכל משפחות האדמה על כן אפקוד עליכם את כל עונותיכם, ובמס' עבודה זרה (דף ד' ע"א) פריך, מאן דאית לי' סיסיא (פירש"י זעם) ברחמי מסיק לי' (מעלהו על אוהבו), ועיין בנועם מגדים פ' שופטים, ולהנ"ל יתבאר לנכון, יען דישראל המה קרובים להקב"ה, וחשובים בעיניו ית', על כן צריכים להיות מזוכך יותר, וזהו רק אתכם ידעתי מכל משפחות האדמה, ר"ל חיבבתי, שרק אנחנו עמו וחבל נחלתו, ונקראים בנים למקום, ולא כן העמים, על כן אפקוד אליכם את כל עונותיכם, ומצאתי אחר כך בספר נתיב הישר שקדמני בזה:

ואם כן י"ל נמי, דמשום הכי הי' ישראל בגלות מצרים, ולא ישמעאל ועשו, דרק עלינו חל גלות מצרים, בשביל החטא קל של במה אדע, משום דאנחנו בנים למקום, וחשובים בעיניו ית', ולא כן ישמעאל ועשו, ומשום הכי כל הארבע מאות שנה הי' חל עלינו להיות במצרים, ומשום הכי הי' קושי השעבוד להשלים הזמן, אם כן למה זה שלחתני, דבלא זה הייתי יכול לומר, דמשום הכי שלח הקב"ה את משה ליגאול אותנו, ולא הלך בעצמו כביכול לגאול אותנו, הוא משום דמצרים הוא מקום טומאה וכנ"ל, דאפילו תפלה קלה לא התפלל משה בתוך העיר, אבל לפי הנ"ל דעל כרחך אנו בנים למקום, אם כן הרי מותר לטמא לבנו, וכנ"ל בשם התוס' והמפורשים, ואם כן למה זה שלחתני:

ולזה השיב לו הקב"ה, עתה תראה את אשר אעשה לפרעה, ולא במלחמת ל"א מלכים, והיינו על כרחך כדי שיוכל הבית המקדש ליחרב, ויכול לשפוך חמתו על העצים והאבנים, והכי נמי מטעם זה הי' צריך להיות הגאולה על ידי משה כנ"ל, אבל באמת אנחנו בנים למקום, ואנחנו לבדינו היינו צריכים להיות ארבע מאות שנה במצרים, ומשום הכי הי' קושי השעבוד כדי להשלים הזמן:

ובזה י"ל נמי הקרא ולא שמעו אל משה מקוצר רוח ועבודה קשה, היינו נמי כנ"ל, דכיון דהי' קושי השעבוד, על כרחך דרק עלינו חל הגלות, ועל כרחך משום דאנחנו בנים למקום, ואם כן הי' יכול להיות הגאולה על ידי הקב"ה בעצמו כביכול, דאב מותר לטמא לבנו וכנ"ל, ולכן לא שמעו אל משה, והם לא ידעו דמשום הכי הי' צריך להיות על ידי משה, כדי שיוכל להיות ד' מלכיות, דמשה לא רצה לאמר להם זאת, משום דדי לצרה בשעתה וכנ"ל, ובזה יבואר דברי המדרש הנ"ל על נכון והבן.

כ"ק מרן מהרא"ל משענדישוב זי"ע
בהקדמת שו"ת שערי חיים

בוצינא דנהורא

עובדות וענינים מהאי רב הדומה למלאך ה' צבקות

רבינו הקדוש מרן מהר"ט זי"ע

לרגל י"ב ניסן תשע"ו לפ"ק

יומא דהילולא קדישא השבעים וחמש

לב מי לא יחרד בבואינו לרשום עלי גליון פרשת גדולת האי קדוש ישראל, הרב הדומה למלאך ה' צבקות, כאשר שמענו מהזוכים לבוא בצלא דמהימנותא איך שרק בהסתכלות בדמות דיוקנו הקדוש ואף רק לזמן קצר, אחזתם יראה ורעד, ונשאר חרות חרדת אלקים על לוח לבם לעולם, ולא עט סופר אשר יוכל לשער ולתאר גדולתו וקדושתו, ולירד אחרי עומק מעשיו. ולא לנו רשות הדיבור להעלות זכרון קדוש במעשה הכתב, עבודתו הקדושה בהתפשטות הגשמיות בלתי לה' לבדו, הסתר בתוך הסתר בלי שום פני'.

ואם כי לא זכינו לראות במו עינינו, עכ"פ ראינו עינים שראו עיניו הקדושים וטופח על מנת להטפיח עיני זקני החסידים שרק בדברם מזכרונם אחזתם חיל, על כן אזרנו לכתוב דברים כהווייתן סיפורי קודש שנשמעו מפי עדי ראי' או הובאו בספרים למען יעמוד לנו ברבות הימים ושנים, לנו ולבנינו ולא ימוש מאתנו פעולת הצדיק לחיים.

ומרגלא בפומי' של כ"ק מרן אדומו"ר שליט"א מה שאמרו צדיקים בפירוש מתי יגיעו מעשי למעשי אבותי, שעכ"פ יהי' לנו נגיעה במעשי אבותינו, ולזה אזרנו כגבור להעלות על הכתב מעט מזעיר מתולדותיו וקורות חייו הקדושים, ומ"מ מפאת קוצר הזמן לא הספקנו כי אם זה המעט, ואנו תפלה לה' ית' שעל ידי זה יתעורר לבבינו ולבב כל ישראל לעבודת הבורא, ומל ה' את לבבינו ואת לבב זרעינו במהרה בימינו אמן.

משחר ילדותו הי' נערץ ונקדש אצל גדולי דורו ודור הקדום, ובכבוד והדר עטרוהו ובהערצה רבה הראו לו אותות אהבה, בהיות רבינו בן י"ח שנה, ביקר אצל **הרה"ק ר' יושע מבעלז זצוק"ל שכיבדו ביותרת הכבוד ובהפרדו ממנו ליווהו הרה"ק מבעלז זי"ע עד קצה העיר**.

הרה"ק ר' פייווש מיאברוב זי"ע נפגש עם רבינו פעם בשמחת חתונה, ונתפעל מאוד מאור קדושתו של רבינו, והגיב ואמר - **"א פלא א פלא א הייליגע איד"**.

(נכדו הרה"צ מ'יארטשוב ז"ל)

רב הדזמה למלאך

כ"ק רבינו הקדוש הרב הדומה למלאך ה' צבאו' מרן מהר"ט זי"ע הי' מפורסם אצל הרבה ממכירי סדר עבודתו, בשם "דער פאסטער", ועל אף שהסתיר דרכו בקודש, שישב בתענית רוב ימיו, היו כאלה מהמקורבים שעקבו אחריו ובאו על סודו בענין תעניותיו, סיפר הרה"ח ר' יאשע ליפשיץ ע"ה שאף בשבתות הי' רבינו יושב בתענית הרבה פעמים, ולא הרגישו כלל אם רבינו אוכל או לא, כי הי' ערום ביראה, והסתיר דרכיו מאד, ולא יכלו להרגיש אם מתענה או לא, וסיפר ר' ישראל שאמראט ע"ה שהי' מהמקורבים בבית רבינו, **שהי' לו סימן בימות החורף להרגיש במוצש"ק אם רבינו התענה בשב"ק, דאם שתה קאווע עם חלב, ידע שאף שהי' נראה שרבינו אוכל סעודת בשר בעריכת שולחנו הטהור ביום שב"ק, הי' זה למראית עין הרואים,** ולא הי' שייך להרגיש אם רבינו אוכל או לא, כי נסתרה דרכו מאוד, [בהקדמת החקל יצחק מספינקא זצ"ל, מובא ענין הנהגה זו ממרן רביה"ק מראפשיץ זי"ע, שכן הי' דרכו בקודש, שהי' עורך שולחנו הטהור בעת תעניתו ולא הרגישו כלל].

סיפר **הגה"צ רבי נטע ליפשיץ מ'וויעליפאלי זצ"ל**, שבהיותו בקראקא ניצל ההזדמנות להתחמם לאורם של כמה צדיקים מפורסמים ובפרט בחצר הקודש של כ"ק מרן הרה"ק רבי טוביי' מ'שענדישוב זי"ע, [הגה"צ מוויעליפאלי הי' לו שייכות גדול ל**הגה"ק רבי שמעון מ'זעליכאוו זי"ע שהי' שולח בחורים לראות את צורת קדשו של הרה"ק מ'שענדישוב**] וחזר תמיד איך היה הפעם הראשון שזכה להסתופף בצל הרה"ק מ'שענדישוב, הי' זאת ביומא דפגרא בימי החול, שמע שהצדיק המפורסם הנערץ והנקדש כמלאך אלקים צבקות הרב מ'שענדישוב יערוך שולחנו הטהור, וסיפר שהלך ביחד עם כמה חברים, ובדרך הילוכם שוחחו ביניהם שהרב משענדישוב הוא משרידי דור הישן, בן בנו של הרה"ק רבי יעקב מ'מעליץ זי"ע, בנו הגדול של רביה"ק בעל זרע קודש מ'ראפשיץ זי"ע, כשהגיעו לשם הי' צפיפות גדולה עד שהי' בלתי אפשרי להם ליכנס אל החדר ששם ערך שלחנו הטהור, כי כל העם הי' עומדין סביבו ולא הי' באפשרות בכלל לראות צורת קדשו, ואחר שנסה לדחוק את עצמו לתוך החדר, ראה צורתו לרגעים ספורות, **ואמר שצורת קדשו הבהיקו ניצוצין דנורא באימה ופחד שנחקק בלבו כל ימי חייו.**

הגה"ק ר' שמעון מזעליכאוו זצוק"ל, הי' מגדולי חסידי רבינו, ותהילת קדושתו שגור בפיו, ואף הי' שולח אליו מתלמידיו המקורבים לראות צדיק אמת, וכמו שספרו הרה"ח ר' משה ניימאן ע"ה והרה"ח ר' שמואל מרגליות ע"ה. ובאחד ממכתביו כותב לאחד מתלמידיו אודות רבינו, וזל"ק: וכל איש מדוך ומר נפש לא ילך אל הרעבי"ס נרם יאיר אשר בפה כי אין להם עסק עם שפלים ונדכאים, זולת השענדשאווער שיחי' בטוב, אבל הוא טרוד במיחושים ויסורי גופו ר"ל והשי"ת ישלח דברו וירפאהו.

כבוד קדושת רבינו הקדוש מרן מהר"ט זי"ע **ברוב פרישתו וקדושתו הנהיג עצמו עוד בצעירותו להתענות בשני ימים של ראש השנה,** ועוד בחיי אביו כ"ק רבינו הסב"ק מרן מהר"א זי"ע שהי' לעת זקנותו, ומחמת חולשתו הרב לא נכנס לערוך שולחנו הטהור, והי' נהוג אז שבנו הרב הצעיר עורך שולחנו במקומו, והיות רבינו הי' מתענה והי' מסתיר דרכו, לא הי' ניכר אצל הציבור שמתענה, אבל עכ"ז הי' איזה יחידים שחשדו בו, והגידו לאביו מרן מהר"א זי"ע על זה, ומרן מהר"א זי"ע הקפיד מאד על זה, היות שמרן מהר"ט זי"ע הי' חלוש מאד, והתענה ב' ימים של ר"ה ומיד אחריו צום גדלי', קרא לו אביו ואמר לו, הן כבר קבלת עליך להתענות בר"ה ולא אוכל לעכבך, (כמבואר בשו"ע), אבל גוזרני עליך שלא תתענה צום גדלי', [מחמת חולשת גופו הטהור], כ"ק מרן מהר"ט זי"ע המשיך במנהגו להתענות בכל שנה שני ימים של ר"ה, וסיפר **הה"צ ר' אלימלך הורוויץ מיארטשוב זצ"ל**, איך שהי' נוכח פעם לעת זקנותו של כ"ק רבינו הקדוש מרן מהר"ט

ז"ע בליל שני של ראש השנה בעת שערך שולחנו הטהור, והפסיק כ"ק מרן זי"ע התענית שלו של יום ראשון, על זעמיל ישן יבש טבול בשכר חם, ולא אכל יותר, והתענה הלאה ביום השני, ועכ"ז לא הפריע לו לעבודתו בקודש, וכנ"ל הי' מרן הקדוש מהר"ט זי"ע שליח ציבור למוסף, ובעל תוקע, בשני ימים של ראש השנה, וגמר תפלתו ועבודתו קרוב לעת ערב.

סיפר הגה"צ רבי אלחנן היילפרין זצ"ל גאב"ד ראדמישלא **איך שבכל פעם שהזכיר רבינו שם ה', הי' כל גופו רועד מיראת ה'.**

יום שבתון

מספרים חסידים זקנים איך שבליל שבת קודש אצל שולחנו הטהור שערך כמה שעות בדביקות עילאה, לא יכלו לזוז משם מגודל כח הקדושה ששרר שם, ובעת שרבינו הי' מכין עצמו לברהמ"ז הי' אומר בלשונו הקדוש באימה ופחד וברעדה גדולה :

עס איז טאקע א גרויס ענין צו זיצן מיט אידן פרייטיג צונאכ'טס,... אבער וואס זאל מען טוהן מ'דארף זיך שוין גרייטען צום דאוועגען,... וועלען מיר גיין בענטשען,... אבער ווי קען מען אנהייבען בענטשען און זאגען ברוך פארען בורא כל עולמים,... און אויב מ'וועט שוין ארויסזאגען פון מויל ברוך,... ווי קען מען זאגען אתה,... און אז מ'זאגט שוין אתה ווי קען מען זאגען ה',... אבער מ'דארף זיך שוין גרייטען צום דאוועגען וועלען מיר בענטשען.

דיבורים אלו אמר ביראה ופחד גדול, עד כדי כך שחדרה אל תוך לבות כל העומדים שם באופן נורא כזו שאפילו קרוב לשבעים שנה אחר כך כשסיפרו מה ששמעו אז מפ"ק של רבינו הק' היו מספרים זה מתוך יראה וחרדת קודש מחמת גודל הרושם שהשאיר עליהם מחזה נורא זו, ודבריו הק' שאמר מתוך אימה ויראה עילאה, מאימת השם הגדול והנורא, חדר אל תוך עמקי לבות השומעים, והיתה נחרט על לבם כל ימי חייהם.

האחים הגאוה"צ מטשענסקוביץ זצ"ל זכו לשבות שבת קודש וליהנות מזיו השכינה ומנועם הנשמות בצל קדושת מרן זי"ע בעיר הנופש יארדונוב, כל ביאת מרן לה"קור ארט" בעיר הנופש, הי' על פי פקודת הרופאים לגודל נחיצות מצב בריאות גופו הטהור, והי' מובן מאיליו שעיקר הנסיעה לשם הי' להיות ולטייל בחוץ לשאוף אויר הצח, שכפי דעת הרופאים הי' זה הצלת נפשות בעדו.

אחרי שבת קודש ביום ראשון, עבדו המקורבים והמשמשים בקודש קשות, לפעול אצל רבינו שיכין עצמו לתפלה יותר מוקדם, כדי שישאר זמן אחרי אריכות תפלתו וסדר עבודתו בקודש, לילך לחוץ לשאוף אויר צח.

מרן הקדוש זי"ע שכל זיז כל שהוא שלו הי' עם יחודים נוראים, בכל פעם שעבר מזוזה הי' מחזה הוד לראות דביקותו ויחודו ית', וכפי שהתבטא הגאוה"צ מטשענסקוביץ זצ"ל הנ"ל שבעת שמרן זי"ע הדליק הנרות לתפלה, שארך זמן, הי' נראה כעבודת הכהן גדול בהעלותו את הנרות בבית מקדשינו ותפארתינו, וממילא מובן שבצדיק כזה שצדיקים קדמונים התפלאו מרוב קדושתו, בודאי כל תנועה הי' בחשבון מדויק וביחוד עליון.

ובעת שאחרי כל עבודת המשמשים וכל הכנתם והזירוז להיות מוכן לצאת לחוץ, והעירו לרבינו על זה ואמרו לו שצריכין לילך לחוץ כפי פקודת הרופאים לשאוף אויר צח, [מ'דארף דאך ארויסגיין שעפען לופט], והנה לגודל פליאתם ותמהונם לא כמחשבותם מחשבת מרן זי"ע, ודעת אחרת לגמרי אתו עמו, מרן רביה"ק מהר"ט זי"ע שלא בטיולים חלקו וחשקו, ענה לעומתם בשלילה, ובחרדת קודש ויראה עילאה פתח פיו בחכמה ואמר בלשון קדשו, "**דער שינאווא רב ז"ל האט געזאגט אז דורך דער שליסעל לאך קומט איריין לופט, און דא איז אפען גאנצע פענסטערס, און עטס זאגט אז מ'דארף ארויס גיין שעפען לופט**".

בספר שיח זקנים מובא עוד: סיפר **הגה"צ ר' שמואל מטשענסקוביץ ז"ל** פעם הייתי עם אחי אצל דו"ז הרה"ק ר' טובי' מ'שענדישוב זי"ע בעיר המרפא יארדינוב על שבת, והיינו ישנים עמו בחדר אחד, **ראיתי שבליל שבת אחר עריכת שלחנו הטהור, השליך את מנעליו מעל רגליו, ונסמך על הספע כשלבוש בחאלאט שלו, ועדיין לא קרינו ק"ש שעל המטה, והוא כבר קם לעבודתו הקדושה.**

(שיח זקנים חלק ו')

ויהי בנסוע

הרה"ח המרומם מוה"ר יודא הכהן קעניגסבערג זצ"ל מחשובי חסידי שינאווא והי' שו"ב אצל **הרה"ק בעל דברי יחזקאל זי"ע** שבא לניו יארק בשנת תר"נ והיה נוסע להסתופף בצל הרה"ק משינאווא זי"ע לכל חודש תשרי, וכמה שבועות טלטול הדרך עלה לו זאת, אבל לא עזב דרכו הטוב ועד פטירת רבו המשיך בנסיעתיו. וכאן באמעריקא עשה הרבה להרבות תורה ויראה בבני ישראל, בנו הרבר' יוסף [שליט"א] עשה ברית מילה בשב"ק בשנת תרפ"ג לערך, והגאון הקדוש רבי טובי' מ'שענדישוב זצוק"ל שגר בקראקא ביקור אז בניו יארק, הרה"ק מ'שענדישוב היה מפורסם לצדיק יסוד עולם וקדוש עליון, ורבים הסתופפו בצילו. הרה"ח ר' מילך אלעזר עהרנבערג ז"ל מביא **בספרו ארזי לבנון מה שצדיקי דורו אמרו עליו, ובפרט בקראקא היו משבחים אותו בזה שהוא מל"ו צדיקים שבדור.** הרה"ק משענדישוב היה הגדול שבהצדיקים שבא לאמעריקא בימים ההם בתקופה ההוא, בעת שהותו בא על שב"ק ההוא לווילימסבורג כאשר נתכבד בסנדקאות אצל ר' יוסף. להרה"ק משענדישוב היה משב"ק שבשל ואפה עבורו, לא אכל בשום מקום, התפלל וערך שולחנותיו בביהמ"ד של ר' זכרי' דערשאוויץ בסאוט צענטע סטריט. שבת ההוא היה שבת מרומם בווילימסבורג ששנים הרבה לא ישכחו מזה. העולם נתחממו ונתלהבו מעבודתו הקדושה של הרה"ק משענדישוב בתפילותיו הנלהבות ועבודתו הקדושה בכלל.

(ספר קהילות הראשונות בארה"ב)

סיפר הרה"ק ר' יעקב מ'פשעוזארסק זצוק"ל:

שהרה"ק רבי טובי' מ'שענדישוב זי"ע אמר פעם בדרך צחות אהא דאיתא בספה"ק דכל אחד נרמז שמו בתוה"ק, דמי שנוסע לאמעריקא נרמז שמו בפסוק ויהי בנסוע.

(ארצות החיים)

ממשלת זדון

רבינו המשיך בעבודתו אף בעת שצרו הגרמנים על העיר קראקא ועשו הגעטא, וחסידי רבינו הי' באים ומתאספים במסירת נפש להיות בצל קדשו ולהתחזק במצבים הקשים, רבינו אימץ וחיזק לבבות הנשברים בכל עת מצא, וחיפש דבר טוב בכל שמועה קשה שבא, בשבועות ת"ש בעת עריכת השולחן, הגיב רבינו ואמר אי' ברשפי אש שלפני ביאת הגואל יהי' למלכות צרפת מפלה, אחרי השולחן כשיצאו מבית רבינו שמעו שהגרמנים הי' להם נצחון על צרפת.

סיפר **הרה"ח ר' ישראל שאמראט ע"ה** שהי' בן ביתו של רבינו, שבעת שניתן פקודה לרבינו ליסע מקראקא בחודש ניסן תש"א, **ורבינו הכין עצמו לנסיעה, נכנס לבית רבינו, פנה אליו רבינו ואמר לו ישראל ברכינו,** ענה, רבינו יזכה לילך לקראת משיח צדקינו, אמר לו רבינו, לא לברכה זו התכוונתי עכשיו, שאל אותו ר' ישראל לאיזה ברכה נתכוון רבינו, אמר רבינו שאגיע בשלום בדרך שמוליכין אותי, **רבינו ידע שלא יגיע בשלום מדרך זו.**

גנזי נהורא

העתק מכתב קודש ממרן מהר"ט זי"ע
לקראת חג הפסח

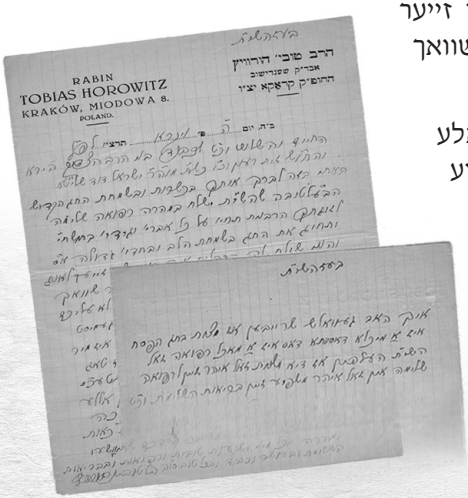
מככתב ששלח לבנו כ"ק מרן אדומו"ר (מהרי"ד) זצוק"ל זי"ע
לקראת חג הפסח שנת תרצ"ו לפ"ק

ב"ה יום ה' פ' ויקרא תרצ"ו לפ"ק

החיים והשלום וכ"ט לכבוד בני הרב הצדיק הירא והחו"ש זית רענן וכו' כש"ת מוה"ר ישראל דוד שליט"א

באתי בזה לברך אותך בכשרות ובשמחת החג הקדוש הב"ע לטובה שהשי"ת ישלח במהרה רפואה שלימה לזוגתך הרבנית תחי' על כל אברי' וגידי' בתושח"י ותחוג את החג בשמחת הלב ובחדו' גדולה א"ס.

והנני שולח לך הקבלות איך האב שוין זייער לאנג נישט געשריבן מחמת איך בין זייער שוואך געווען וכו',

השי"ת זאל שוין העלפין מיר זאלן שוין אלע געהאלפין מיט ישועות ורפואות ונזכה לשמוע ולהשמיע בשורות טובות זא"ז כאות נפשך ונפש אביך המעתיר בעדכם שתוושעו במהרה בכל מיני ישועות טובות ורפואות ובבריאות השלימות ובעושר וכבוד ובכל טוב סלה

(חתי"ק)

אור הרגל

ליקוטי ענייני חודש ניסן וחג הפסח
מלוקט מספרי קדמונים ומאורי החסידות ומבאר רבותינו

חודש ניסן

בחודש ניסן בא התחדשות גדולה וכל ישראל נעשים כקטן שנולד

אור לי"ד בודקין את החמץ לאור הנר. כי בניסן בא התחדשות לעולם ואז נעשים ישראל כקטן שנולד שאין היצר הטוב בא אליו עד אחר י"ג שנים, כמו כן אנו בודקין אחת החמץ אחר י"ג לילות לאור הנר נר מצוה, דוגמת הקטן שנעשה בר מצוה אחר י"ג שנים, ואז צריכין אנו לבער מכל וכל המדות רעות.

אוהב ישראל, פ' ויצא

נתינת מעות חטים לעניים

החודש הזה לכם ראש חדשים וכו'. איתא בספרים להיות שבראש השנה כל העולם עוברים לפני כבני מרון כמאמר רז"ל, ובו יאמר איזה לרעב ואיזה לשובע, ולזאת צריך האדם שלא להראות אז בעצמו מדת קמצנות, כדי שלא יגרע חוקו כי כל המוסיף מוסיפין לו כנודע, והנה ארז"ל בפסח נידון על התבואה ומחמת זה תיקנו לנו חכמינו ז"ל בחודש הזה ליתן מעות חיטין כדי להראות מדה טובה וחסד כדי שגם עליו ירחמו להרחיב לו בתבואה ובפרנסה כמו שהוא תנהג במדת חסד ורחמים על זולתו בעת שמחת לבבו.

חן אהרן, פ' בא

שבת הגדול

ושבת שלפני הפסח נקרא שבת הגדול, והרבה דברים באו על זה, ואין לך לומר רק [שהטעם הוא] לפי שמפטירין בו וערבה לה' (מלאכי ג') ובו כתיב לפני בא יום ה' הגדול והנורא. ומפני זה נקרא שבת הגדול. ופי' זה כי יציאת מצרים נקרא גדול על שם גדלות מעשיו הנוראים שעשה ופעל כאשר יצאו ממצרים, ולעתיד לעולם הבא יקנו ישראל עוד מדריגה יותר עליונה, ויעשה הקדוש ברוך הוא עוד גדולות על כל גדולות, נוראות על כל נוראות. שכאשר זכו ישראל למדריגת יציאת מצרים שעשה גדולות עמהם, יזכו למדריגה יותר עליונה שיעשה עמהם גדולות לעה"ב. ולפיכך שבת שלפני פסח נקרא שבת הגדול, כי כל שבת הוא מעין וזכר לעולם הבא שנקרא שבת גם כן, ולפיכך השבת שהוא קודם הפסח הוא זכר לשבת הגדול שהוא יום הגדול והנורא, לפי שאותו שבת הגדול שהוא עולם הבא שיהיה לעתיד קודם וראשון במעלה ליציאה. וכן השבת שלפני יום הכפודים נקרא שבת תשובה, וזה כי יום הכיפורים הוא יום התשובה שהכל שבים אל חזקתם הראשונה על ידי מחילת הקב"ה שהוא מוחל להם ושבים אל ה' וזה ידוע. ולכך קבעה התודה היובל ביום הכפורים שהכל

שבים אל חזקתם הראשונה, ויום הכפורים דומה לזה שהם שבים מן העון שהיה בהם ושבים אל ה'. ולעתיד לבא ליום שכלו שבת יהיה הכל שב אל ה' מפחיתות עולם הזה, וזה יהי' בזכות יום הכיפורים שחם שבים עתה אל ה', לכך יזכו לשוב באותו שבת אל ה'. ומפני שכל שבת הוא מעין עולם הבא וזכר לו, לכך השבת שהוא קודם יום הכפורים הוא מעין השבת שיהי' הכל שב אל ה'. ודוקא שבת הקודם ולא השבת שאחריו כי השבת ההוא, הוא קודם ועליון במעלה. ועוד כיון שיש לשבת של עתיד שהוא עולם הבא שייכות אל יום הכיפורים כמו שאמרנו, והשבת שלנו רמז לו (ודבר זה) אין שייך רק כשבת שלפניו, ולא בשבת שאחר יום הכיפורים שכבר עבר יום הכיפורים, וזה מבואר. וכך לענין שבת הגדול. והנה התבאר כי שבת שלפני הפסח יש לקרותו שבת הגדול שהפסח הוא גדול כדלעיל, ושבת הסמוך לו הוא השבת שעוד יתגדל הוא יתברך שהוא יום הגדול והגודא יותר, והבן זה מאוד כי הוא הנכון ואין בו ספק למבינים.

גבורות ה' למהר"ל מ'פראג, פרק ל"ט

הכנה לחג

על ידי היגיעה שהאדם מטריח עצמו לפסח מתקן את נפשו

ויש קבלה בידי כל טורח שאדם מטריח את עצמו לכבוד יו"ט של פסח והוא עייף ויגע בהטורח ההוא אזי בעסק הזה הוא הורג כל המזיקים הנקראים נגעי בני אדם, והעוסק בטירדת מצוה של ימי הפסח הוא מתקן תיקון החטאים, והלב יודע מרת נפשו, על כן מוטל על כ"א לתקן מה דאפשר, ונכון ללמוד לבית ישראל להיות מגעילין ומלבנין את הכלים מפני החמץ שיכוונו שכמו כן יבער הקב"ה היצה"ר והרשעה וכו', ומנהגן של ישראל תורה היא לגרר הכתלים והשלחנות והספסלים וכו', וכמו כן יגרד הקב"ה את כל הנגעים הבאים מסט"א.

קב הישר פרק צ'

הכנה לחג במיעוט שינה

כ"ק מרן אדומו"ר זצוק"ל (מהרי"ד זי"ע) הי' עוסק בהכנות ליו"ט פסח ביגיעה גדולה, והנהגתו במשך כל השנים הי' אשר מן יום י"ג ניסן ערב בדיקת חמץ ובמשך ליל בדיקת חמץ ויום ערב פסח הי' עוסק כל הזמן בהכנותיו הקדושות לקראת החג ובמשך כל הב' מעת לעת לא נתן מנוח לגופו הק' אפילו לזמן קצר, ואחרי כל ההכנה דרבה ערך הסדר בקדושה וטהרה למעלה מהשגת אנוש, עבד עבודתו עד אחר גמר עריכת הסדר סמוך לאור הבוקר.

והתבטא פעם כ"ק מרן אדומו"ר שליט"א, דפעמים דוקא על ידי מיעוט שינה ויגיעה עצומה בערב החג, על אף שבליל התקדש חג מרגיש האדם עיף ויגע, מכל מקום מגיעין על ידי כך למדרגות גבוהות יותר ויכולין להרגיש ביותר האור הגדול המתגלה בלילה הזה.

מפי השמועה

חיוב ללמוד טעמי ועניני החג

למצוות הנהוגות בלילה הקדושה הזו של ליל פסח, דיני פסח מצות ומרור וארבע כוסות ושני טיבולים והסיבה, יש להם טעמים גדולים נגלים ונתרים וסתרי סתרים, ומצוה גדולה היא לספר בהם, וכל המרבה לספר הרי זה משובח, וכל אדם מחויב לספר בהם להבין ולהשכיל עד מקום שיג שכלו מגעת.

של"ה מס' פסחים, תורה אור

שאיבת מים שלנו

חביבות המצוה למצוה גדולה כזו

הגאון בעל מאיר נתיבים בהיותו רב אבד"ק אוסטרהא, פעם אחת ביום י"נ גיסן לפגות ערב, הלך וכדו בידו לשאוב מים שלנו למצות מצוה, ובלכתו פגע בו הרב הצדיק רב ייב"י מגיד משרים דק' אוסטרהא שנסע במרכבתו וכדו בידו לשאוב מים שלנו. אמר הרב המגיד רב ייב"י להג"מ מאיר: רב הגליל מדוע אתם הולכים ברגליכם ברפש וטיט ולא תסעו כמוני במרכבה ? ויען הג"מ ר"מ האבד"ק, "מצוה גדולה כזו שאי אפשר לי לקיימה רק פעם אחת בשנה חביבה עלי בשעתה מאוד ולא אוכל למוסרה ולתת אותה לסוסים. כשמוע חרב ייב"י הדברים הללו קפץ ממרכבתו, וילכו שניהם יחדיו.

דור דעה

הנה מצינו מכמה גדולים ששמחו מאוד בלקיחת המים שלנו למצה, יותר מכמה מצות הגדולות מאוד כמו אתרוג סוכה וכדומה.

ישמח ישראל

ליל התקדש חג

גודל ענין אמירת הלל בליל פסח

בליל פסח נתגלה האור הבהיר, ובפרט בשעה שאומרים הלל, שאין זה כל השנה ויצים טובים, הל"ל גמו"ר בגימטריא שד"-י שהי' משדד מערכות, הלולא בביתא מרפסין איגרא, רמזו בדבריהם בדרך המשל שאיתא בזוהר הקדוש (פ' בחקותי), משל למלך שכעס על בנו ומרחקו מממנו ומרוניתא עמו, לימים בא המלך מחמת שרחמנותו על בנו ומשגיח מן החלונות ומציץ מן החרכים לראות מה שבנו עושה, ושרי (מתחיל) געה ובכה, ועל כל פנים אם רואה שהבן בשמחה אין הבכי' כל כך גדולה, ולזה צריך להיות בשמחה. וצריך בהלולא לרפוס איגרין, ר"ל לשבור כל איגרין וכותלין, שלא יצטרך עוד הקב"ה להשגיח מן החלונות, רק ונגלה כבוד ה' לעיני כל. אלא שלאחר ההלל יכול האור הבהיר להסתלק ממנו, וצריך להמשיך עליו הקדושה אחר כן בקידוש ובמצה ובד' כוסות - שהן כנגד ד' כוסות של [חמלה] - וכנגד ד' כוסות התרעלה שעתיד הקב"ה להשקות הרשעי ארץ, וזהו פי' חוטפין מצה בלילה פסחים בשביל שלא ישנו הפרחים, ר"ל שתיכף אחר ההלל צריך להמשיך עליו הקדושה כדי שלא ישנו הפרחים - זהו המוחין - האור הבהיר - וזהו שלא ישנו הפרחים.

עבודת ישראל

בליל פסח יכול לבא לידי אמונה שלימה

יש רגע בחצי הלילה הלזו שאם ישמור האדם את עצמו ממחשבות זרות, רק יעסוק במחשבות קדושות, אזי כשבא הרגע של חצות לילה שבו נכנסו בישראל האמונה השלימה בעת צאתם ממצרים, יוכל לבא אז לידי האמונה השלימה שבא בעת הגאולה.

ילקוט מנחם, רימנוב

הרשע אינו מאמין שבכל שנה ושנה כל בר ישראל נגאל מטומאת מצרים

יש לתרץ על קושיית המפורשים שדקדקו מה בין שאלת חכם לשאלת הרשע ששואל מה העבודה הזאת לכם, והחכם אומר אתכם, אבל באמת אינו קושיא שאינו דומה לשאלת הרשע ששואל מה העבודה הזאת לכם ואינו מאמין כלל שה' צוה לנו המצוות האלה, ובפרט על הדברים שאינם מפורשים בתורה רק שחכמים פירשו לנו, אומר שאין אנו צריכים לעשות את אלה ואומר מה העבודה הזאת מה דהוי הוי, ואינו מאמין שבכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא

יצא ממצרים כו' ואותנו הוציא משם, ובכל שנה בעת הזאת מתעורר הארה עליונה שממנה היתה יציאת מצרים, ולכן משיבין לו לפי דבריו שאינו מאמין בהארת יציאת מצרים בכל שנה, אומרים לו מלבד זו שאין אתה נגאל עתה בכל שנה ועדיין טומאת מצרים עליך ואינך בכלל שיראל שיוצאין בכל שנה כנ"ל כי זה אין אתה מאמין על שום בר ישראל גם כן, רק אפילו אילו הי' שם לא הי' נגאל.

זרע קודש

תיאור ליל התקדש חג בצל רבותינו הקדושים [א]

אשרי עין ראה מחזה נורא הוד תפארת קדושת מרן בליל התקדש חג פסח, אור העלעקטריק לא הי' שם אבל בעת שנכנסו לחדר הגדול בו ישב מרן בראש שלחנו הערוך עם בני ביתו ואורחיו הרבים, פרצו לתוך עין הרואה קרני אור מזהירות אור צח ומצוחצח, והי' נרגש בחוש אפילו לאין מבין איך שכל כולו אומר כבוד ה' בהדר, ומלאכי מעלה עומדין ממעל לו, ומרן יושב בתחתונים וכל כולו בעולמות העליונים... באו ההמונים להיות נוכח בסדר של מרן להתבשם מתורתו וקדושתו מזיו הוד תפארתו וזוהר הרקיע שהאירה עיניו הזכות והטהורות שמעולם לא הסתכלו בדבר טמא, אור פניו ודמותו הנפלאה והמאירה מלאים זיו ומפיקים נוגה, איה הסופר שיוכל לתאר ארשת של קדושה וטהרה הפרושה על פניו הקורנות, ובאיזה לובן מבהיק הקיטל של מרן והוא עצמו כולו אומר הדרת קודש וענות חן.

[א] מרשימת הרה"ח ר' שלמה דיימאנט מעיר סטריזוב, שזכה להיות נוכח אצל הסדר בצל קדשו של הרה"ק מהרא"ז מסטריזוב זי"ע בנו הגדול של כ"ק האי סב"ק מרן מהר"א זי"ע, [עלה לשמי רום בערב פסח תרצ"א, והובא למנוחת עולמים בליל התקדש חג]. ועיין בקונטרס טובים מאורות חלק ז', תיאור ליל הסדר אצל כ"ק מרן אדומו"ר זצוקללה"ה.

אכילת מצה

מצות אכילת מצה מטהר את האדם כמו מקוה - ומסוגל כנגד חולי וכאב השיניים

שיניך כעדר הקצובות שעלו מן הרחצה שכלם מתאימות. נראה לי העני דהנה יש באדם ל"ב שיניים, ויש מצות שאדם מקיים בהשניים, כגון מצות אכילת מצה, וקרבן פסח, ואכילת מרור, והנה המצות של האדם מקדשים ומטהרים את האברים כאילו טבל במקוה. וזהו שיניך כעדר הקצובות שעלו מן הרחצה, ר"ל על ידי המצות שאדם עושה בהשינים, ואוכל בהם אכילת מצוה, מעלה עליו כאילו עלה מן הרחצה, היינו מן המקוה דמטהרת לאדם, ועל ידי זה אין שום כאב וחולי ח"ו בא להשיניים. וזהו שכולם מתאימות ושכולה אין בהם, ור"ל אין שום חולי וכאב שולט בהם.

רביד הזהב

באכילת מצה מתקן כל החורף העבר

ואוכלין מצה בליל ט"ו וכו', וכשאנחנו נוטלין קדושה עליונה כזאת ואוכלין אותה והוא נותנת חיות לכל איברי הגוף בקדושה עליונה וכל היסודות נתייחדו להש"י ונדחה הרע מהם ובזה אנו מעלין כל ימי החורף.

אוהב ישראל, פ' ויצא

בליל א' דפסח כל מה שאוכל האדם מצה הכל נחשב אכילת מצה של מצוה

מהא דקאמר רבי יהושע בן לוי, השמש שאכל כזית מצה בהיסיבה יצא, יש לי ללמוד מדקאמת בדיעבד יצא, שכל מה שאוכל (האדם) מצה בליל פסח לכתחילה צריך היסיבה, דאף על גב דיוצא בכזית אחד אם

אכל הרבה הכל היא צוה אחת, ויותר עדיף שיהי' כל אכילתו במצוה, ולפיכך יש לו לאכול כל האכילה של מצה בהיסיבה שהוא דרך חירות, דאם לא כן למה נקט השמש שאכל כזית מצה בהיסיבה יצא, אלא דוקא שמש שמשמש לבני סעודה ואי אפשר לו להיסב, אבל שאר כל אדם יסב כל זמן שאכל מצה, כי אכילת כזית שאמרו חכמים בכל מקום היינו לענין זה שיוצא בו, אבל אם אכל יותר הכל נחשב אכילת מצה של מצוה, ולפיכך למה יבט עצמו מן המצוה.

גבורות ה', פרק מ"ח

סיפור יציאת מצרים

אח"כ יסדר ההגדה, וענין תיקון ההגדה הוא מפני שחייבין אנחנו לספר ביציאת מצרים בלילה - הזה ואין כל ־ העם יודעים לסדר ענין כדי לספר, ואעפ"י שידעו לפעמים יתרשלו ולא יספרו ובפרט אם יאכלו ואם ישתו ויחטפם שינה ולא יגידו דבר, לכן תיקנו אלו הרברים בקיצור מספרים ביציאת מצרים כדי שיזכו כולם לספר בענין יציאת מצרים בין גדולים בין קטנים, ותקנו אותה קודם סעודה מן הטעם שכתבתי וקראו אותה הגדה כשמה, שמגיד ומספר בה קצת מן הענינים שהי' ביציאת מצרים כדי לצאת ידי חובתינו מן הפסוק שנאמר והגדת לבנך וגו', שאעפ"י שלא יהי' דעת בבן לשאול אנו מגידים הענין מעצמינו.

סדר היום

ועל הניסים הנסתרים צריכין להמין בכל ושעה שאין לך שום דבר ודר שאין בו השגחתו ית"ש, והגם שהוא בטעיות לא סר השגחתו ית"ש, ואסור לתלות שום דבר בטבעי, כמו שכתב הרמב"ן בסוף פ' בא וזה לשונו, אדם מודה בניסים נסתרים שהם יסוד התורה כולה, וכו' כנ"ל, והנה כשדם מדבק בזה המחשבה תמיד שהכל מאתו יתברך, ואינו תלוי כלל בטבע, אז כשבא ליל פסח ומתוך סיפורי יציאת מצרים נתלהב האדם בקרבו ומחשבתו זכה וברורה וצלולה, להאמין ולספר בניסים נגלים כיציאת מצרים, ומחמת התלהבות אינו מניח לו לישן כל אותו הלילה של ליל ראשון של פסח, ומחשבתו אינו נעשה עיף ויגע כל אותו הלילה, ומוחותיו אינם נופלים, אבל מי שאינו משים במחשבתו שכל הדברים אפילו הטבעים המה השגחה מהבורא ב"ה ית"ש, אזי כשבא ליל פסח אפילו בניסים נגלים אינו מתלהב כל כך, ומוחות שלו עייפים ויגעים, וזה מה שאמרו חז"ל מיסמך גאולה לגאולה [היינו פורים לפסח] עדיף, כי נודע בקריאת מגילה נעשה רשימה במחשבתן של ישראל שיאמינו שכל הדברים אינם טבעים, רק הכל השגחה מאת הבורא ב"ה ית"ש, ומזה בא התלהבות שיתלהב את עצמו בליל פסח בהגדת ליל פסח.

קדושת לוי, כללות הניסים

אלי' הנביא אצל הסדר

זקנים סיפרו על הרה"ק מהרא"ז שבעת ילדותו בהיותו בן שש כשהי' מסיב אצל אביו הקדוש מרן האי סב"ק מהר"א זי"ע, בשולחן הסדר בליל התקדש חג פסח, דבעת שפתחו הדלת לשפוך חמתך, פתח פיו פתאום הילד הצעיר אלתר זאב, הלא הוא מרן, באמרו הנני רואה זקן נכנס הלא הוא אליהו הנביא, המסובין שרצו לצחוק ממנו הפצירו באחד הזקנים שישבו שם שילך לחוץ ויכנס, והראו עליו ואמרו לילד הלא הוא זה שראית, ענה ואמר אינו כן ואל תבלבלו אותי, אני יודע מה שראיתי, אביו הקדוש מרן מהר"א זי"ע, הגיב בבת שחוק להילד הצעיר, שאין צריכין להגיד הכל מה שרואין.

על דרך זה סיפר אחד מהמשתתפים אצל כ"ק מרן אדומו"ר זי"ע (רביה"ק מהרי"ד(בליל

התקדש חג פסח, שאחד מהילדים שמע מאחד שבעת שרבינו הקדוש מתעלה בדביקות עילאה ועיניו עצומים, אז רואה את אליהו הנביא, והילד בתמימותו נתעורר לשאול את מרן רבינו זי"ע בעצמו שהיות שהמלמד שלו אמר שיש צדיקים שרואין אליהו הנביא בליל הסדר, אם כן נפשו בשאילתו אם גם רבינו רואה, ענה לו רבינו זי"ע, כלל זה נקוט בידך. "מי שרואה אותו אינו אומר ומי שאומר אינו רואה".

ימי חג הפסח

החומרות והגדרים בימי הפסח נחשב כמצוה ממש ולא כהידור מצוה בעלמא

את חג המצות תשמור שבעת ימים תאכל מצות כאשר צויתיך. [יש לפרש] על דרך שכתבתי במקום אחר שבכל מקום שנאמר שמירה היינו משמרת למשמרת, והכוונה כאן שמה שתעשו משמרת למשמרת באכילת מצות בשמירה מעולה וגדרים, הרי זה כאשר צויתיך, שהוא נחשב בגדר מצוה ממש, ושכרו כשכר מצוה, ולא כשכר הידור מצוה לבד רק מצוה ממש, חביבים דברי סופרים מדברי תורה, והוא מצווה ועושה, כמו שכתבתי במקום אחר.

מחזה אברהם למרן הגה"ק מבאטשטוטש זי"ע, פ' משפטים

בחג פסח איש אצל אחיו אינו אוכל

מה טוב ומה נעים חלק האנשים שאין יוצאים לסעוד חוץ לביתם בפרט בסעודת הרשות, ההעדר טוב והמציאות רע, ועל כל פנים בחג הפסח יוכל כל אדם ליזהר שלא לסעוד חוץ לביתו, ואין בזה משום יוהרא ולא משום קפידה, שכבר מרגלא בפומיהו דאינשי לומר פסח, איש אצל אחיו אינו אוכל, כי לא כל אדם שוים בזהירותם, והמרבה ליזהר הרי זה משובח.

פלא יועץ - ערך חשוד

בחג הפסח קל ביותר להוציא חלקי נפשו מהיותם משועבדים לדברים גשמיים

ובפסח צריך להיות יציאת מצרים בכל דבר שיוצא האיש את חלקי נפשו ממלבושים הגשמיים, ויהיו כלם לה', כי לי בני ישראל עבדים, ולא עבדים לעבדים, וכו', ובפסח הכרוז יוצא כי לי בני ישראל עבדים וכו', לצאת משעבוד פרעה ומן הסטרא אחרא שלו - של פה רך - שתהא היראה מתלבשת ביראת איש, וקל יותר להאיש בפסח להוציא את נפשו מהתלבשבות בדברים גשמיים, לי בני ישראל עבדים, ולה' יעבדו בנפשותם ולא עבדים לעבדים לדברים גשמיים.

דרך המלך

שביעי ואחרון של פסח

וביום השביעי מקרא קודש יהי' לכם כל מלאכת וגו'. ראוי לתת לב מדוע נצטוינו בחג הפסח גם על יום השביעי שיהי' מקרא קודש ולא בסוכות, הגם שנצטוינו על יום שמיני עצרת הוא רגל בפני עצמו. ונראה לומר בזה כי הנה כל מיני הרהורים הם בעיקר אמונה, הן כשנולד לאדם ספירות על צדיקי הדור וכן הקושיות שנולד לאדם אפילובתורה כולם הם מאחיזות קליפות שיש בהאדם שהוא על ידי שלא בירר עדיין מידותיו הרעות ועדיין הוא משוקע בתאוות הגשמיות, וצריך תחלה לברר מידותיו מכל סיג ופסולת ועל ידי כך יוכל לבטל הרהורים הרעים, ועיקר בירורי המדות הם בימי הספירה כידוע, והנה ידוע

מכתבי קודש שבשבוע הראשונה מהספירה צריך להמשיך מוח החכמה שנפתח בלילה פסח אל המדות, ובשביעי של פסח בא מוח החכמה אל התגלות שאז הוא יסוד צדק המשפיע, והנה ידוע ששבת הוא קודש מפנישאז וא התגלות המוחין מעצם ויום טוב הוא מקרא קודש מפני שאינו מתגלה מוח החכמה מעצמו רק צריכין להמשיך בו המוחין, אכן בשביעי של פסח מתגלה מוח החכמה על ידי שנפתחו המוחין בלילה הפסח ועל כן הוא יום טוב מקרא קודש. ומפני זה אמרו צדיקי דורינו שטוב אז לשקוד על דלתי צדיקים מפני שיכולין להמשיך אז קדושה על כל השנה על ידי התגלות החכמה שמתגלה אז יכולים הצדיקים להפר חכמות האומות ומחשבותיהם הרעות שחושבים על עם ה' ואבדה חכמת חכמיהם.

מאור ושמש, פ' פינחס

וזהו פי' הכתוב ימינך ה' נאדרי בכח, כי ידוע שבשעת קריעת ים סוף הי' התכללות מב' מדות, חסד וגבורה, חסד על ישראל וגבורה על מצרים, ומטעם זה חג הפסח נמשך חסדים גדולים על ישראל מהבורא ב"ה בהתגלות עצום ועונג ושמחה רבה, מבחינת עונג ותענוג העליון, שהוא עולם החירות כידוע, והשפעות החסדים הם מבחינת חסד העליון אשר נמשך ונשפע בשעת קריעת ים סוף על עמו בית ישראל, אשר בעת ההוא הי' השפע מב' מדות כנ"ל, וזהו פי' ימינך ה' נאדרי בכח, היינו שנאדר ויפה כאשר בחי' ימינך שהוא בחי' חסד, וכח שהוא בחי' גבורה, הם בהתכללות יחד, היינו חסד על ישראל וגבורה על אויבי ה', כי אז הוא תשועה לישראל.

קדושת לוי

וירא ישראל את היד הגדולה וגו'. הנה כתי' השיב אחור ימינו מפני אויב, היינו דבר זה ידוע כי הקליפות יונקים מאחוריים דקדושה, וכשהם מתגברים ח"ו אז כביכול הוא מוכרח להשיב אחור ימינו, היינו שהקליפות יונקים אז מן היד ימין ח"ו, עוד י"ל השיב אחור ימיני מפני אויב. רצ"ל כשהשי"ת רואה שרוצים הקליפות להתגבר ח"ו אז משים עליהם יד ימינו, וממילא הם נכנעים, וזה השיב אחור ימינו היינו שהקב"ה משים יד ימינו על הקליפות המכונים בשם אחוריים, שיונקים מאחוריים דקדושה, מפני אויב רצ"ל שרוצה להתגבר, ובזה שמשים עליהם ימינו הם נכנעים, וזהו וירא ישראל את היד הגדולה, יד הימין מדת החסד, אשר עשה ה' למצרים היינו שהשיב עליהם ימינו כדי להכניעם, והנה דבר זה נוהג תמיד בכל עת ובכל זמן, כי בכל עת מוציא הקב"ה את ישראל ממצרים, היינו שמוציא את נשמת עמו בני ישראל מיד הקליפות, ע"י בחינת עתיקא קדישא, וגם משים ימינו עליהם כדי להכניעם, וכשישראל רואין דבר זה אז ויאמינו בה' ובמשה עבדו, היינו שישראל מתחילין להאמין בהש"י ובהצדיקים שבכל דור ודור, כי ידוע שהתוה"ק היא נצחיות, ושייך בכל עת.

אוהב ישראל

יו"ט האחרון של פסח מורה על התחברות ישראל, שאין מחמירים כל כך, ואין אחד מחמיר יותר מחבירו, ויכול כל אחד לאכול עם חבירו, אז מורה מה פעלנו באכילת מצה שבאנו להתחברות.

זרע קודש

הרה"ק רבי אברהם משענדישוב זי"ע גדל בבית הרה"ק רבינו צבי הירש הכהן מרימאנוב זי"ע, ובין שאר מנהגיו ותהלוכותיו בקודש ראה אצלו, כי באחרון של פסח, בעת נעילת החג, הי' נוהג לאכול י"ח מצות שלימות.

בארת המים

מכירת חמץ

שטר מכירת חמץ
מאת רביה"ק מרן מהר"א משענדישוב זי"ע
מכתב יד קדשו לעת זקנותו שנת תרס"א
ועליו חונה הגהות כ"ק מרן אדומו"ר שליט"א

ב"ה

תעיד עלי ח"מ (החתימתי מטה) כשני עדים כשרים איך שמכרתי את החמץ שיש בביתי להערל המוכ"ז [המוסר כתב זה] **שלעקאב מכירה** [גמורה[א]] **וחלוטה את החמץ המונח בהאזען שאפע העומדת בבית החיצון שהולכים דרך שם לביה"כ של נשים ולקחתי ממנו עשרה צ"ל דראן על המכירה הלז והשאר מעות זקפתי עליו במלווה על עשרה ימים מיום דלמטה ושכרתי לו המקום שהשאפע הנ"ל עומדת עליו הזכות שיש לי מן בני עירי ויקנה לו החמץ אגב קרקע ובעד הכסף שקבלתי ממנו הנ"ל ובפירוש הותנה שיש לו רשות ליקח לו החמץ כל אימת שירצה בלי שום מוחה רק שיעמדו אצלו איזה מהראדנקיס דפ"ק [דפה קהל] מן היהודים בעת לקיחתו החמץ וישומו כל דבר ודבר המונח שם וגם הותנה שאין האחריות של החמץ עלי ויוכל להעתיק השטר הלז על לשונם כדי שיהי' בתוקף ככל השטרות באתי ע"ח אור ליום ד' י"ד ניסן תרס"א לפ"ק פ"ק שענדישוב**

הק' אברהם הורוויץ

הארות מכ"ק מרן רבינו שליט"א על שטר המכירה

יש להעיר ולהאיר כמה הערות והארות בשטר זו, ראשית דהשטר נכתב בעצם כתי"ק של המוכר ה"ה זקה"ק מרן מהר"א זי"ע ועצם השטר כולל כל פרטי שטרי מכירת חמץ רק נכתב בקיצור. גם יש להעיר ולהאיר, **א'** – נכתב בפירוש שם הערל אבל אין להערל כתובת מיוחדת רק שמו ואולי הי' שם רק ערל זה בשם זה, **ב'** – הערבון בעד השכירות והקנין ביחד, **ג'** – מראה בדיוק מקום החמץ, **ד'** – לא נערך שוויות החמץ רק סמכו על שומת חברי מועצת העיר, **ה'** – עשרה ימים ולא תשעה ימים הגם שלא הי' ער"פ שחל בשבת, **ו'** לא נזכר המפתחות בכל, **ז'** נשכר המקום ולא נמכר, **ח'** – השטר נכתב בלשוה"ק, **ט'** – המכירה הי' בי"ד, **י'** – לא נזכר בשטר איכות החמץ ומהו החמץ, אם זה כולל חמץ גמור וכדומה, **י"א** לא נזכר בענין חמץ שעל גבי הכלים או כלים חמוצים, **י"ב** בסוף השטר לא כתב ולראי' באעה"ח, **י"ג** – אין עליו עדות, **י"ד** – סכום הכסף במילים, **ט"ז** – הוסיף שיכול להעתיקו לכל לשון, **ט"ז** – מרן חתם בשמו ושם משפחתו אבל לא חתם בשם אביו, כתב שם העיר.

[א] מוכח מתוך השטר שחסר בטעות תיבת גמורה, כי כתב וחלוטה עם ו' המחבר.

מלתא בטעמא

ענינים וטעמים למנהגים שנהגו ישראל קדושים

אשר מקורם טהור מצדיקים קדמונים נבג"מ ומבאר רבותינו

טעם על שנוהגין להניח פתיתי חמץ כדי שימצאו הבודקים

נוהגין להניח פתיתי חמץ נמקום שימצאו שם הבודקים וכו'. מיהו אם לא נתן לא עכב שדעתו של אדם לנער אם ימצא (או"ח סימן תלב לרב). ונראה שנהגו המנהג הקדוש הזה, מפני שעיקר הביעור חמץ הוא היצה"ר, ולזה הנהיגו להניח חמץ להראות שבודאי יש בו עדיין עון וחמץ הוא היצה"ר, כי אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא (קהלת ז, כ), כי האדם שמחזיק עצמו שתיקן הכל בודאי לא התחיל לעבוד את ה', כמו שכתבתי במקום אחר פירוש הכתוב (במדבר יט, ב) אשר אין בה מום אשר לא עלה עליה עול, שמי שסובר שאין בו מום בודאי לא עלה עליו עדיין עול מלכות שמים, וכמאמר החכם בחובת הלבבות שאם אמרתי בלבבי לא הייתי חוטא, בודאי הוא חטא ביותר, כי הגאוה הוא חטא ביותר. ולזה נוהגים להניח פתיתי חמץ להראות כנ"ל כי בודאי לא תיקן הכל.

עבודת ישראל, לשבת הגדול

טעם למה שורפין נר השעוה הנשאר מהנר של בדיקת חמץ

בטעם המנהג ששורפין נר השעוה הנשאר מהנר של בדיקת חמץ ביחד עם החמץ הנבדק, יש לומר על דרך שאמר הבעש"ט הקדוש זי"ע שהמטאטא שמנקין בו גם נעשה מלוכלך, פירוש דבעת שעוסקים ללחום עם היצר אי אפשר שלא להתלכלך, וכן הוא בכל ענין עסק של ניקוי ותיקון, עכדה"ק, ועל דרך דאיתא בספה"ק בטעם שבת פרה אחרי פרשת זכור, כי אחרי מלחמת עמלק הוא היצר הרע, אז נצרך טהרה, ולזה מרמזין בעת שבודקין ושורפין החמץ, שחמץ רומז להיצר הרע, שיותר טוב לא לחטוא כלל, ושלא יהיו צריכין להיות עסוק עם ניקוי החטאים ולהתלכלך והבן.

כ"ק מרן אדומו"ר שליט"א ערב פסח תשס"ה
- מתוך גליון ליקוטי דברי קודש פ' צו תשע"ב

בעזרת השי"ת

חודש ניסן תשע"ו לפ"ק

על זאת שבחו אהובים

על הטוב יזכר ידידינו הנכבדים עושים ומעשים
העומדים לימינינו בכל זמן ועידן ובעת נדבה רוחם לבוא בעזרת ה'

לכלכל הוצאות חג הפסח בחצרות קדשינו

כל אחד בשמו הטוב יבורך, ובתוכם:

הרבני הנגיד הנכבד ראש וראשון לכל קדשי בית שענדישוב
מוה"ר **אברהם משה מארין** הי"ו
מוה"ר **יעקב יצחק מזריאו** הי"ו - מוה"ר **ישראל דעוויד** הי"ו
הרב **דניאל דוד אייזענבאך** שליט"א - רב דקהל תורה ודעת
מוה"ר **שבתי אברהם גאלדשטיין** הי"ו-מוה"ר **יעקב גארבער** הי"ו
מוה"ר **יעקב לאם** הי"ו - מוה"ר **מנחם מענדיל פאמארענץ** הי"ו
מוה"ר **שמחה שאמועל** הי"ו - מוה"ר **ישראל קאללער** הי"ו

ויה"ר שיתברכו בברכת התורה וכל טוב ונזכה לאכול מן הפסחים ומן הזבחים כאשר
יעמוד הכהן לאורים בביאת משיח צדקינו ומלכנו בראשינו במהרה בימינו אמן

בברכת חג כשר ושמח

מבשר טוב | שע"י איחוד חסידי שענדישוב
718-838-1599 / 845-414-1599 ‹

פרנס החודש - חודש ניסן

ידידינו הנכבד מוה"ר **יעקב ישעיהו הכהן גארבער** הי"ו
לז"נ כ"ק מרן הקדוש **רבינו טובי'** בן מרן הקדוש **רבינו אברהם משענדישוב** זי"ע
זכות בעל ההילולא יעמוד לו ולכל משפחתו עד עולם